

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

ZMAGA NA SICILIJI

KPI je tudi na deželnih volitvah na Siciliji, ki so bile preteklo nedeljo, dosegla pričljivo zmago. Kljub temu, da množice delavcev, ki so zaposlene v tujini, niso mogle glasovati, se je število glasov za KPI povečalo v primerjavi s prejšnjimi deželnimi volitvami, ki so bile leta 1959 in bo torej namesto prejšnjih 21 imela 22 poslancev v deželnem parlamentu.

S to zmago se je še enkrat izjavila želja Krščanske demokracije, da bodo po volitvah komunisti izolirani.

Res je sicer, da so poleg komunistov tudi demokristjani napredovali, toda pri tem ne smemo pozabiti, da je skupina krščanskih socialcev skoraj izginila s politične arene, saj ni bil od 9 prejšnjih poslancev niti eden izvoljen, dočim je Krščanska demokracija dobila sedaj le 3 poslance več kot leta 1959.

Socialisti so nekoliko nazadovali, toda vseeno so obdržali svoje prejšnje pozicije. Napredovali so tudi liberalci, a ne tako kakor so pričakovali in je praktično njihovo napredovanje nepomembno, ako pomislimo da so vse ostale desničarske sile doživele več ali manj hud poraz.

Nameni in pričakovanja združenih protikomunističnih sil so torej na celi črti propadli. Komunisti so še enkrat pokazali vso svojo vitalnost in jih torej nihče več ne more osamiti.

Volilni izidi na Siciliji imajo velik pomen. To ne velja sa-

mo za Sicilijo, ampak za vso državo. In nedvomno bodo ti izidi igrali zelo pomembno vlogo v bodočem političnem življenju Italije in bodo odločilnega pomena za bodočnost italijanske demokracije.

Tudi ti izidi narekujejo vsem zdravim silam, da še bolj učvrstijo svojo enotnost in da okrepijo svoje vrste. Le tako bo mogoče uspešno postaviti jez proti evoluciji, ki jo hoče izvajati demokristjanska stranka.

V zvezi z volilnimi izidi je deželni sekretar KPI za Sicilijo poudaril, da uspeh, ki ga je dosegla KPI, to je prvi volilni

uspeh po 28. aprilu, potrjuje izjalovitev namenov Krščanske demokracije, ki je hotela komuniste potisniti navzdol. Ta uspeh je tembolj pomemben ako se upošteva dejstvo, da je bilo letos 107.000 glasov manj, ker se množice emigrantov niso mogle udeležiti volitev. Prav tako niso mogli voliti tisti, ki služijo vojaški rok v raznih predelih Italije, saj je znana stvar, da so tisti, ki so dobili dopust, morali sami plačati vozne stroške. In tisti, ki bi volili KPI so v glavnem v takem finančnem stanju, da si tega niso mogli privoščiti.

Umrli je papež miru in bratstva med narodi

Papež sprave in miru med narodi, Janez XXIII. je umrl. Njegovemu spominu so se poklonili milijoni ljudi po vsem svetu, ne glede na versko pripadnost ali politično prepričanje. Vsi, ki ljubijo mir v svetu in bratstvo med narodi, žalujejo za njim, zavedajoč se, da žalujejo za človekom, ki je bil iskren prijatelj vseh in še posebej tistih, ki trpe zaradi krivic.

Pokojni papež je bil malo časa na krmilu katoliške cerkve, toda že v tem času je storil veliko dobrega za vse človeštvo.

Njegova velika zasluga je tudi v tem, da je brez oklevanja obsodil oboroževalno tekmo in priprave na atomski spopad. Z veliko modrostjo in odločnostjo se je zavzel za mir

tudi času najhujše napetosti zaradi Kube.

Janez XXIII. si je pridobil največji sloves s svojo socialno poslanico «Mir na zemlji», ki je bila objavljena letos v začetku aprila. Vsa je bila posvečena problemom miru in namenjena vsem ljudem «dobre volje» ne glede na verska, ideološka in politična načela. V njej poudarja, da mora izginiti prepad med revnimi in bogatimi deželami ter da se morajo narodi sporazumeti o splošni razorožitvi, o preprečitvi jedrskih poskusov ter se boriti za enakopravnost med vsemi narodi. Ostro je nastopil proti rasni diskriminaciji in se zavzel za etni-

Velika šolska prireditev v Trstu

Kulturna prireditev, ki je bila v nedeljo popoldne v tržaškem Avditoriju, bo nedvomno ostala nepozabna. Take prireditve v Avditoriju že dolgo ni bilo ali pa je sploh še nikoli ni bilo. V dvorani, ki je bila napolnjena do zadnjega kotička, so se zbrali otroci slovenskih osnovnih šol iz vse tržaške občine. Igrali so in peli v veliko veselje svojih staršev, vzgojiteljev in številnih ljubiteljev šole. To je bila prva tovrstna prireditev, ki zasluži, da jo pozdravimo. Pobudo zanjo je dal Pedagoški odsek Sindikata slovenske šole. Naša iskrena želja je, da bi temu prvemu in rekli bi boječemu poskusu sledili še drugi in da bi v bo-

doče skupni zaključni nastop slovenskih šol na Tržaškem postal prava tradicija.

«Vse poslušavce pozdravljava / in se tudi predstavljava. / Brez napovedovavca sporeni ni, / zato sva semle na oder prišli! / Z vseh tržaških šol tukaj smo zbrani, / da bi plesali, peli, igrali... /» S temi verzi sta dve openski deklici Alenka in Lučka napovedali začetek programa, ki so ga izvajali učenci skoro vseh slovenskih šol iz Trsta in bližnje okolice. In takoj za tem so učenci iz šole v ul. Sv. Frančiška odigrali prizorček o mami, ki išče svoje umrlo dete. Temu žalostnemu prizorčku je sledil drugi, vedrejši: nastopili so pevci openske osnovne šole. Lep zbor, ki šteje okrog 80 dečkov in deklic. Zbor je odpel tri pesmi: «V dolinci prijetni», «Travniki so že zeleni» in «Curi-muri, božji volček». Sledila še šola iz Križa. Dve deklici sta recitirali odlomek iz Cankarjevega dela «Nebesa pod Triglavom». Za njima je prišel na oder zelo srčan prizorček s Proseka, fantek in deklica, ki sta podala prav tako srčan prizorček «Narodna noša».

Sledila je šola iz Bazovice, ki se je predstavila s prizorčkom, ki je povzel iz Finžgarjeve zgodbe «Kaj poreko oče». Igravci so prikazali, kaj se zgodi dečku, ko prinese domov slabo šolsko spričeva». Za Ba-

ne manjšine v posameznih državah.

O papežu Janezu XXIII. in o njegovi smrti je moskovska «Pravda» tako-le poročala:

«Janez XXIII. — A. Roncalli je (Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje na 4. strani)

Obisk delegacije ZKS v naši deželi

Skupno uradno poročilo o obisku

Med 4. in 8. junijem je obiskala deželo Furlanijo-Juljsko krajino delegacija Centralnega komiteja ZK Slovenije. Delegacija je bila gost Deželnega komiteja KPI in je s tem vrnila obisk Deželnemu komiteju čigar delegacija je bila pred letom dni v Sloveniji.

Člani delegacije: tov. Franc Popit in Mitja Ribičič, člana Izvršnega komiteja CK ZKS, in Majda Bojč ter Tine Remškar, člana CK ZKS, so se razgovarjali z vodilnimi tovariši tržaške, videmske, goriške in pordenonske federacije. Med obiskom so se člani delegacije srečali s tovariši, ki delajo med delavci, kmeti, mladino in ženami, Italijani in Slovenci in s tovariši, ki delujejo v lokalnih upravnih organih. Tako v razgovorih v vodstvenih organih federacij in razgovorih z deželnim komitejem, kot tudi pri različnih srečanjih, ki so bila povsod zelo prisrčna, so lahko tovariši, člani delegacije ZKS neposredno spoznali pogoje, v katerih deluje KPI v Furlaniji-Juljski krajini in cilje, h katerim stremi skupaj z drugimi progresivnimi silami v prizadevanjih za demokratsko in socialistično preobrazbo Italije, da bi dosegla ekonomski in družbeni razvoj dežele in utrditev miru. Med razgovori so bili ponovno potrjeni principi izraženi v deklaracijah obeh partij glede narodnostnih manjšin.

Delegacija ZKS in deželni komitej KPI sta soglasna, da je izmenjava delegacij med partijskimi organizacijami Furlanije-Juljske krajine in ZKS v zadnjem času znatno prispevala k boljšemu medsebojnemu spoznavanju pogojev, v katerih delujeta, okrepitvi prijateljstva med prebivalstvom dveh mejnih dežel, stvari miru in krepitvi progresivnih sil v mednarodnem delavskem gibanju.

Izidi deželnih volitev na Siciliji

STRANKE	1963			1959		
	Glasovi	%	Sedeži	Glasovi	%	Sedeži
KPI	577.202	24,8	22	533.148	22	21
PSI	231.172	9,9	11	237.708	9,8	11
PSDI	90.869	3,9	3	61.990	2,6	1
PRI-Rad.	35.325	1,5	2	—	—	—
Kr. Socialci	17.439	0,7	—	257.023	10,6	9
DC	979.576	42,-	37	937.134	38,6	34
PLI	181.762	7,8	7	90.890	3,7	2
Monarhisti	32.727	1,4	1	115.296	4,7	3
Fasisti	148.728	7,2	7	183.788	7,6	9
Ostali	30.070	1,3	—	—	—	—

Jedrške sile NATO

Multilateralno atomsko oboroževanje - priprava na samomor človeštva

Majsko zasedanje zunanjih in obrambnih ministrov držav članic Atlantskega pakta v Ottawi je potekalo nepričakovano mirno. Odpadli so običajni konflikti zaradi francosko-britanskih nesoglasij v zvezi z integracijskim procesom v Evropi, ni bilo ostrih besed v zvezi z ameriškimi kontakti s Sovjetsko zvezo zaradi Berlina in o jedrski obrambni koncepciji NATO so govorili tako, kot da ne bi bilo v zvezi z njo nikdar nobenih sporov. Zato so ottawsko zasedanje ocenili v zahodnih uradnih krogih kot zelo uspešno, celo kot prelomnico, kot vrnitev k atmosferi zaupanja med zahodnimi zavezniki.

«Mir» ki je vladal v majski Ottavi, pa je bil zgolj posledica taktične poteze, ki so si jo izmislili v State Departmentu. Kot je znano, se Kennedyjeva vlada že dve leti zavzema za to, da bi željam zahodnoevropskih članic NATO po jedrski oborožitvi zadostili z ustanovitvijo, tako imenovane multilateralne jedrske sile, to se pravi s formiranjem enotno oboroženega ladjevja, na katerem bi bile atomske rakete in mešane posadke. Jedrske suverenosti posameznih držav ne bi bilo več, atomski vojaški potenciali bi bili integrirani, tako rekoč «od nikogar», podrejeni bi bili posebej za to ustanovljenemu poveljstvu NATO, v tem poveljstvu bi imeli pravico soodločanja vojaški voditelji vseh članic pakta, toda zadnja odločitev, poslednja odgovornost bi bila še vedno v Beli hiši, kajti jedrska sila NATO bi bila navsezadnje vendarle samo sestavni del širšega ameriškega obrambnega (ali ofenzivnega) vojnega sistema. Ta načrt je v celoti podprla pravzaprav samo Zahodna Nemčija, ki se počuti v zahodni aliansi za drugorazredno silo in sluti v multilateralni ameriški koncepciji oprijemljivo možnost, da doseže zastavljeni si cilj, «nukleariziranje» Bundeswehra, čeprav «najbolje informirani ameriški novinar» Walter Lippman vztrajno kolportira «skrivnost», da je za Kennedyja integracija jedrskih kapacitet NATO edini mogoči način zadostitve zahodnonemškemu jedrskemu apetitom, ne da bi zahodni Nemci resnično dobili atomsko orožje. Kanada in skandinavske države so se upirale ameriškemu načrtu, ker so načelno proti jedrski oborožitvi, Francija zato, ker hoče sama prejeti postati kolikor toliko enakovredna jedrska sila in je pripravljena šele potem, torej z okrepljene pozicije, razpravljati o morebitnih spremembah v obrambni strategiji Zahoda, Velika Britanija pa je bila proti zaradi tega, ker so njeni jedrski potenciali razmeroma dokaj razviti in bi s privolitvijo na nekakšno integracijo atomskega orožja izgubila svojo težo in pomen kot «subjekt» zahodne vojaške skupnosti.

Spričo teh nasprotovanj bi bilo skrajno netaktično in nerealistično, če bi Dean Rusk in Robert McNamara v Ottawi vztrajala pri maksimalnem programu Kennedyjeve severno atlantske politike ter provocirala zaostritev nasprotij in besede, katerih posledic bi bilo le z velikimi težavami mogoče popraviti. Ameriška predstavnika sta zato izbrala rajši princip «prvega koraka» (s tem izrazom je Rusk tudi označil pomen zasedanja) in že vnaprej pristala na tako stopnjo jedrske integracije, da so se z njo lahko strinjali vsi, celo Francozi. In tako je ministrska konferenca sklenila, da bodo ustanovili «medzavezniške jedrske sile NATO», torej formacijo, ki bo vsota vseh že obstoječih jedrske potencialov zahodne vojaške organizacije: tri a-

meriške atomske podmornice, ki deloma že križarijo po Sredozemskem morju, britanski strateški bombniki in eventualno dve francoski eskadriji bojnih letal, ki nosijo atomsko bombo. Ves ta atomski péle-méle bi bil podrejen posebnemu poveljstvu v pariški centrali NATO. Sef tega štaba, ki bi ga sestavili po določenem ključu iz predstavnikov vseh članic pakta, bi bil Evropejec — ne Američan; verjetno Britanec.

Kaže, da Amerika s tem prvim korakom ni zelo na široko zakoračila na poti k zastavljenemu cilju in da ohlapni, v pluralni obliki formulirani naslov nove formacije (ne «jedska sila», temveč «jedske sile») nazorno dokazuje majhno pripravljenost neameriških članic NATO za intenzivnejšo integracijo, vendar pa se je proces začel in Pentagon gotovo ne dvomi, da bodo zahodnoevropski zavezniki spričo njihove odvisnosti od nadaljnje razvoja ameriških jedrskih sil prej ali slej morali na pot popuščenja.

Naj bo tako ali drugače, ne ena ne druga rešitev problemov zahodne jedrske strategije ne prispeva k občutku varnosti v svetu, tako «multilateralno» kot «medzavezniško» atomsko orožje samo veča napačnost in sprožuje adekvatno reakcijo na drugi strani. Izjave sovjetskega maršala Jeromenka o nameravnih represivnih ukrepih ob atomskem napadu so vsekakor take narave, da so spričo njih ottawski in drugi «sporazumi» še najbolj podobni pripravam na samomor človeštva.

(Naši razgledi)

S. F.

Kulturno življenje Italijanov in Madžarov v SR Sloveniji

V Sloveniji živita dve narodnostni manjšini: italijanska in madžarska. V koprskem okraju živi — po podatkih popisa iz leta 1961 — 2627 pripadnikov italijanske manjšine, v bivšem murskosoboškem okraju pa živi po podatkih istega štetja 9.922 Madžarov. Italijani so naseljeni v obalnem pasu, Madžari pa pretežno v lendavski občini. Obe manjšini se razločujeta po intenzivnosti kultur-

nega življenja, o katerem bi navedli nekaj podatkov, ki jih je zbral republiški Svet za kulturo in prosveto.

Ce gledamo na manjšine z aspekta povezovanja in zblizovanja med narodi, potem je treba priznati manjšinam pomembno vlogo. To vlogo jim zagotavlja tudi ustava, ki priznava manjšinskemu prebivalstvu iste pravice kot vsem drugim

državljanom. Prav zato je zanimivo pogledati, kako se kažejo pravice v kulturi, ki je samobitno del življenja slehernega naroda.

Aktivnost italijanske manjšine v javnem življenju precejšnjo. Društveno življenje Italijanov organizira za vse tri istrske okraje Reka, Pulj in Koper Italijanska unija, ustanovljena že med narodnoosvobodilno vojno l. 1944, Unija postala nosilec in organizator kulturnega in društvenega življenja italijanske manjšine. Ustanovila je kulturne klube, kulturno prosvetna društva, povezuje skupne kulturne manifestacije, usmerja samostojno založniško dejavnost, izdaja lastne tisk, skrbi za svojo dramo in njeno gostovanja, za knjižnice in čitalnice ter sodeluje v vseh vprašanih šolstva na mešanem območju. Manjšina ima lastno šolstvo v narodnem jeziku, šole prve in druge stopnje in predšolske ustanove. To so otroški vrtec v Kopru z italijanskimi oddelki v Izoli, Piranu in Sečoveljah, devet osnovnih šol z 42 oddelki gimnaziji v Kopru in Piranu, Ekonomska srednja šola v Piranu in italijanski oddelek Vajenske šole v Izoli. Število učencev v italijanski šolah stalno raste.

Kulturno življenje je med italijansko skupnostjo razgibano. Najvidnejše je v kulturnih krožkih, katerih so najvažnejši «Antonio Gramsci» v Kopru, «Giordano Bruno» v Izoli in «Giuseppe Tartini» v Piranu. Svoje delo prikazujejo na rednih prireditvah, sodelujejo s slovenskimi društvi, pa tudi gostujejo na Tržaškem. Vsak krožek ima knjižnico in čitalnico. Kulturno sodeluje zlasti mladina. Krožki prejema materialno podporo iz republiških sredstev. V Ljubljani večji Italijani imajo svoj klub «Paolo Morgan», ki nudi pomoč pri vključevanju v gospodarsko, društveno in kulturno življenje v novi sredini. Radio Koper ima mimo tega še 42 ur tedenskega programa v italijanski. Italijani imajo svoj dnevnik (na Reki), tednik «Pioniere» in mesečnik za otroke «Pioniere». Založba EDIT pa skrbi za razne publikacije za italijansko manjšino v okrajih Reka, Pulj in Koper.

Madžarska manjšina je v Pomurju med obema vojnama živela v popolni gospodarski, politični in kulturni izolaciji. Osvoboditev leta 1945 je prinesla idejo o sožitju narodov in narodnih manjšin tudi v Pomurju. Šolstvo je na mešanem območju v Pomurju dvojezično. Šolaj je od 93 oddelkov 55 dvojezičnih, 28 slovenskih in 10 madžarskih. Pereč je problem kadra za učitelje dvojezičnih šol. Za zdaj se uporablja na soboškem učiteljskem poseben oddelek z obveznimi poukom madžarsčine. Za dvojezično šolstvo v Pomurju so predvideni v letih 1961-1965 investicije v višini 379 milijonov dinarjev. Kulturna skrb za to območje je sedaj osredotočena v Murski Soboti. Casopisno založniško podjetje «Pomurski tisk» izdaja za madžarsko manjšino v Pomurju list «Nepujsag» (Ljudske novice). V tem seveda vseveta dejavnost madžarske skupnosti v Vojvodini, ki ima vrsto razvitih kulturnih ustanov. V Sloveniji ima madžarska manjšina premalo radijskih oddaj. Tudi ljudske knjižnice so samo štiri.

V Pomurju delujeta dve ljudski univerzi, samostojna kulturno prosvetna društva so v Hodošu, Dobrovniku in Potiševcih, v Lendavi pa ima Svoboda madžarsko sekcijo. Hodoš ima tudi posebno mladinsko kulturno društvo. Prireditve so dvojezične, isti ljudje nastopajo v zlikovno mešanem programu. Dostopno je bilo ustanovljenih 8 madžarskih kulturnih klubov in 5 prosvetnih dvoran, nadaljnje 3 pa še urejajo.

(Po ljubljanskem «Delu»)

V soboto, 1. junija zvečer je bila v Saležu zaključna šolska prireditev. O tej prireditvi smo prejeli naslednje poročilo:

«Dovolite naši gospodični, da vas pozdravi, je dejala napovedavka Anuška, učenka petega razreda.

Gospodična Cvetka Vran je zaželela vsem dobroščico.

Stekel je pester in ne predolg program. Namesto programa, bi navedli te nekaj misli, ki so se

porodile ob prisostvovanju na prireditvi.

Splošno mnenje je bilo, da so gojenci doživeli, kar so zaigrali in kar so zapeli. Pri deklamacijah kot v pesmi smo opazili, da so oči včasih zasijale. Razpoloženje učencev in zato tudi naše je bilo včasih res pravljico.

Način izvajanja je dajal slutiti, da učiteljstvo skrbi za vzgojo k samostojnosti, kar nam je bilo še posebej všeč.

Festival slovenskih popevk v tržaškem Avditoriju

FESTIVAL SLOVENSkih POPEVK, ki bo 15. in 16. junija v tržaškem Avditoriju, bo prva tovrstna slovenska kulturno-zabavna prireditev ne le v Trstu marveč v vsej naši deželi. Zato je razumljivo, da je že prva napoved te prireditve vzbudila veliko zanimanje pri Slovencih v vsej deželi in da se to zanimanje od dneva v dan veča.

V resnici gre za pravi festival. Tako iniciator Stanko Birsa iz Rojana, kot voditelj prosvetnega društva «Barkovlje», ki so prevzeli organizacijo prireditve; tako dirigenti in godbeniki kot pevci-solisti, ki bodo nastopili s čisto novimi in doslej nepoznanimi popevkami, so vzeli stvar zelo za resno.

Naj seznanimo tudi naše bravce nekoliko od bliže s to originalno iniciativo. Kot že rečeno, je bil Stanko Birsa tisti, ki se je prvi

zavzel za uresničitev že več let trajajoče želje. Skupno z voditelji prosvetnega društva «Barkovlje», so se za stvar zavzeli tudi drugi prosvetni delavci. Domačini sami, v glavnem študenti, so sestavili besedilo novih popevk; domačini sami, požrtvovalni komponisti, po večini amaterji, so popevke uglasbili, pevci-solisti, prav tako v glavnem amaterji, so pristopili k vajam in... priprave so stekle v svoj tir. Seveda ni šlo vse enostavno. Vsi skupaj so morali premagati marsikatero težavo. Pri vsem tem je imela poglavito vlogo predvsem dobra volja. Brez te prav gotovo ne bi bili ničesar dosegli. No, in danes, ko so že na pragu cilja, ki so si ga postavili že pred dolgimi meseci, so vsi lahko ponosni na svoje delo. In v soboto zvečer, se bodo predstavili pred široko javnostjo, ki jih že nestrpno

pričakuje. Prav gotovo je, da jih bo ta javnost nadvse prisrčno in toplo sprejela ter jim dala največje priznanje za ves nesebični trud.

Ce posmislimo, da je na sporedu 23 popevk — in da so, kot smo že omenili, vse popevke povsem nove — potem kaj lahko poudarimo, da gre za prireditev velikega formata.

Na prvem delu programa so sledeče popevke: Dan slovenske popevke (pojo vsi pevci), Ta naša burja, Pismo spominov in ljubezni, Večer, Ko lun'ca plava čez Miramar, Tista noč, Grenak spomin, Burja twist, Spomini, Mamica pripoveduje, Od takrat, Priđi, Blodnje, Ko si kupim «500 C». V drugem delu pa bodo na sporedu: Vrni se, Moja ljubezen, Nočni tango, Ziva točka, Cha, cha, cha s teboj, Disonanca, Papagaj Rory twist, Lila ples, Hrepenenje, Mariu cha cha.

Naše bravce vabimo, naj se v čim večjem številu udeležijo festivalskih prireditvev v tržaškem Avditoriju.

Sestanek vodstva Slovensko hrvatske ljudske prosvete

Preteklo sredo se je sestalo vodstvo Slovensko hrvatske ljudske prosvete. Razpravljalo je v problemih, ki so združeni z delovanjem prosvetnih društev. Odobrilo je tudi predlog za sklicanje konference prosvetnih delavcev in pooblastilo ožje tajništvo, da določi datum in kraj za to konferenco.

Slikarska razstava v Prosvetnem domu na Opčinah

V nedeljo zvečer se je zaključila razstava tržaških slovenskih slikarjev v Prosvetnem domu na Opčinah. Razstava je bila pod pokroviteljstvom prosvetnega društva «Opčine» in je bila odprta osem dni. Razstavljeni dela tržaških slovenskih umetnikov si je ogledalo mnogo ljudi z Opčin, iz sosednjih vasi in Trsta. Povsem lahko podčrtamo, da je bil uspeh večji od vsakega pričakovanja.

Razstavljeni so sledeči likovni umetniki:

LOJZE SPACAL, večkratni nagajenec beneške Bienale, ki je prejel tudi več nagrad na razstavah grafične umetnosti v Švici, na Quadrientalu v Rimu in na mednarodni grafični razstavi v Ljubljani;

AVGUST ČERNIGOJ, odlični grafik in pedagog, ki poučuje na slovenskih srednjih šolah v Trstu in ki je prejel več mednarodnih nagrad;

ROBERT HLAVALY, priznani slikar in akvarelist, ki se je udeležil številnih razstav bodisi doma kakor tudi v tujini, na katerih je bil deležen mnogo odobravanj.

JOŽE CESAR, scenograf Slovenskega gledališča v Trstu, ki se je dobro uveljavil na področju svoje umetnosti in je že razstavljal svoja dela v Trstu, Ljubljani in v Italiji;

AVRELIJ LUKEŽIČ, okvarelist in odlični ilustrator, ki je že razstavljal svoja dela doma in v tujini, med drugim tudi v Haagu, Pragi, Beogradu in Ljubljani;

KLAVDIJ PALČIČ, mladi in mnogo obetajoč slikar in ilustrator, ki se je prav tako udeležil že več razstav doma in v tujini;

Otvoritev razstave v openskem Prosvetnem domu se je udeležilo mnogo občinstva. Med prisotnimi so bili tudi poslanka Marija Bernetič, župani: Škrk iz Nabežine, Pirč iz Zgonika in Bizjak iz Repenlabra; slikarji: Spacal, Cesar in Palčič; številni javni prosvetni delavci, profesorji in učitelji. Med prisotnimi je bila tudi mala Marija Škrk iz Nabežine, ki je pred kratkim prejela prvo nagrado na mednarodnem tekmovanju otroških risb v Forte dei Marmi.

Dr. Hlavaty je predaval o slikarski umetnosti

Po kratkem pozdravnem nagovoru Stanke Hrovatin, tajnice prosvetnega društva «Opčine», je dr. Hlavaty predaval o likovni umetnosti.

Potem ko je dr. Hlavaty pohvalil originalno zamisel prosvetnega društva «Opčine» in se zahvalil vsem, ki so kakor koli pripomogli k urenitvi te lepe iniciative, je prešel k jedru svojega predavanja.

Mi vsi vemo je dejal dr. Hlavaty, da se je tudi slikarstvo, kakor vse, kar je človek s svojim umom in svojimi rokami ustvaril v teku tisočletij spreminjalo, to se pravi, da je bil izrazni način umetnika različen pred stoletji in da je drugačen danes. Slikarji so približno sredine prejšnjega stoletja slikali figuralno ali figurativno. Slikali so tako, kot so videli, ali z drugimi besedami povedano: slikali so verno in verno prenašali na platno obraze, pokrajine ali cvetje.

S tem ni rečeno, da so slikali vsi enako; kajti vsak umetnik je po moči svojega genija in talenta podal n. pr. lik osebe verno, toda po svoje.

Beneška slikarska šola je imela n. pr. svoj način slikanja, svoj stil, ki so mu ga vtisnili veliki slikarji: Tiziano, Tiepolo, Tintoretto, Carpaccio i. dr. Skoro istočasno, t. j.

v XV. in XVI. stoletju so n. pr. nizozemski slikarji imeli svoj lastni način slikanja, čeravno so prav verno prenašali na platno osebe, dogodke in pokrajine. Tako bi lahko rekli, da so imeli španski slikarji svojo lastno karakteristiko, Francozi svojo, Rusi svojo itd. Vendar so bili vsi enotni v tem, da so slikali verno in da so bile torej njih slike čitljive.

Ta zvrst slikarstva in ti stili niso bili od nekdaj marveč so se razvili tekom stoletij po nujni razvojni poti. Če gledamo slike in risbe, ki smo jih dobili v dediščino na otoku Kreti in v Grčiji in ki so stare tisočletja, lahko ugotovimo, da so sicer slikarji upodabljali človeka, vojaka ali žival, toda na zelo primitiven način in da niso upoštevali n. pr. v poznejšem slikarstvu tako važne perspektive.

Kot pri vedi in tehniki je šla razvojna pot tudi v umetnosti naprej. Človek-umetnik se ni zadovoljil več z vernim podajanjem figure, marveč je iskal nove načine izražanja. Tako je nastala sredi prejš-

Otvoritev razstave tržaških slovenskih slikarjev v Prosvetnem domu na Opčinah

njega stoletja prava revolucija v slikarstvu. Umetnik je opustil natančnost lika in je dal poudarka barvi. Sprostil se je in začel operirati vsak po svoje z bolj živimi, žarečimi barvami, ne da bi toliko upošteval resničnost in verno obliko. To dobo, ki gre od približno 1850 do 1900 imenujemo impresionizem.

Nagli napredek človeške tvornosti na vseh področjih vede in tehnike je potegnil za seboj tudi umetnost, ki je začela v začetku našega stoletja iskati nova pota. Od časa impresionistov do danes je šlo sli-

karstvo skozi več faz in stilov, od katerih je vsak hotel poudariti to ali ono značilnost. Tako je prišlo do ekspresionizma, kubizma, postkubizma, surrealizma itd. V tem procesu iskanja novih izraznih načinov in razčlenjevanja smo dospeli do končne sodobne razvojne faze t. j. do abstraktizma, ki se ne ozira več na formo in ne na druge temeljne zakone risanja, ali slikanja.

Kako naj si razlagamo to novo zvrst slikarstva, ki nas je postavilo pred popolnoma nove pojme o lepem in ki nima nič skupnega s tistim, kar smo doslej sodili za temeljni pogoj vsake slike? Kako naj ocenimo takšno umetnost? Naj jo sprejemo ali zavrnemo?

Vsakdo ima pravico postaviti na slike lastne zahteve in ni prav nič čudnega, ako nekdo odklanja sodobno, abstraktno slikarstvo. To se je godilo tudi za časa impresionistov, ki so pretrgali s preteklostjo in začeli nov način slikanja, vendar pa kot ljudje, ki spremljamo razvoj umetnosti in nje tendence, ne moremo zanikati, da je tudi način slikanja ena nujnih faz v slikarstvu, ki ima danes svoje odločne privržence med polovico umetnikov. Jasno je, da se razvojna pot slikarstva ne bo ustavila in da bo šla naprej kot tvornost človeka na vseh področjih njegove dejavnosti. In končno ne moremo se niti ubraniti resnici, da se tako naš okus, kakor tudi ocenjevanje lepote ali nelepote spreminja...

Dirigent Oskar Kjuder dosegel velik uspeh v Dubrovniku

izraz priznanja, ki ga je dosegel pri občinstvu ter glasbenih strokovnjakov, je vabilo, da v prihodnji sezoni dirigira tudi v Mostarju in Sarajevu ter seveda zopet v Dubrovniku.

V časopisu «Dubrovački vjesnik» z dne 29. maja t.l. pravi kritik V. med drugim naslednje: «Oskar Kju- (Nadaljevanje na 4. strani)

O nastanku in razvoju slovenskih priimkov

(KONEC)

Zivalski in rastlinski priimki imajo v glavnem dvojen izvor. Veliko jih izhaja iz starih hišnih imen. V srednjem veku je namreč v mestu in trgu skoro vsaka hiša imela kako znamenje ali grb, navadno žival ali rastlino ali tudi kak drug predmet, po katerem se je imenovala. Takšna znamenja so uporabljali namesto sedanjih hišnih števil. Kot stara navada so se nekatera ohranila samo še pri kaki gostilni ali lekarni (gostilna pri Jelenu, lekarna pri Orlu). Takšno hišno ime se je z lahkoto preneslo na gospodarja in postalo priimek.

Zivalski in rastlinski priimki pa imajo lahko še drug izvor. Imena živali in rastlin so se prenesla na človeka, ki je bil po kaki posebnosti ali lastnosti podoben tej ali oni živali ali rastlini: Medved je bil izredno močan ali precej neroden človek ali pa je rad godrnjal; Zajec je bil strahopeten, imel posebno dolge noge ali uhlje; Hrast je bil človek nenavadno trdnega zdravja ali čvrste postave; Kopriva pa najbrž hudo zbadljiv človek itd.

Po predmetih, ki imajo kakršnokoli zvezo s človekovim delom ali življenjem, so se ustalili priimki: Kruh, Maslo, Ocvirk, Jesih; Kožuh, Lemež, Opeka, Zakej itd.

Po telesnih lastnostih so priimki: Bradač je imel posebno dolgo ali košato brado; Nosan nenavadno obilen nos; Grčva je bil tršate postave; Grbec grbav itd. Na barvo las kažejo Bevc, Erjavec, na čas rojstva Božič, Nedeljko itd.

Večina slovenskih priimkov je iz samostalnikov, nekaj pa jih je tudi iz pridevnikov in deležnikov, ki so ravno za vzdevek jako prikladni: Prešeren, Majhen, Vesel, Razstresen, Pohleven, Popit itd.

Pri proučevanju slovenskih priimkov se rado pripeti, da je lahko ime težko uvrstiti v katero od naštetih skupin, ker ima ime lahko več kot en sam izvor. Tako so Lisjaka imenovali v enem kraju človeka, ki je imel rdeče lase, v drugem kraju pa takega, ki je bil premeten in zvit, v tretjem kraju pa po hišnem znamenju. Marsikatero takšno dvoljvno razlago more razrešiti le zgodovinsko gradivo. Sploh pa je za razlago nastanka in pomena priimkov odločilno, da podrobno poznamo družbene, gospodarske, politične, kulturne, verske in jezikovne razmere iz življenja naših ljudi v mestu in na vasi v dobi od 13. do 16. stol. Takšno obravnavanje pokaže, da Novak ni kak vojaški novinec, ampak kmet, ki se je naselil na novino itd.

Kulturna kronika

BOLJSOJ TEATR je pred kratkim prvič izvajal Wagnerjevo opero «Leteči Holandec». Prireditev spada med proslave 150-letnice rojstva velikega skladatelja. Pri izvajanju v Boljšem teatru so sodelovali kot gostje režiser Johaim Herz s svojimi kostumografi in scenaristom iz DR Nemčije.

TRZASKI SLIKAR GVIDON BIROLA, je 29. maja letos umrl v Ljubljani, kjer je prav za prav stalno živel. Star je bil 82 let. Pokojni je študiral na dunajski akademiji Kot umetnik se je držal istega slikarskega stila kot znani umetnik Maksim Gaspary.

KONGRES JUGOSLOVANSKIH SLAVISTOV, ki se je vršil pred kratkim v Ohridu, je potekal v znamenju proslav 1.100 letnice Cirila in Metoda, tvorcev slovanske književnosti. O delu in življenju Cirila in Metoda sta zlasti obširno razpravljala Slovenca dr. Pogačnik in Tomšič, ter še posebej osvetlila zgodovinske Brižinske spomenike, ki so najstarejši staroslovenski zapisi.

BOLGARSKA NARODNA MANJSINA, ki živi v Jugoslaviji, je imela svoj festival kulturnih in športnih prireditev, na katerih je sodelovalo okoli 2000 mladincev in mladink. Festivalne prireditve so bile v Dimitrogradu, ki je največje središče bolgarske narodne manjšine v Jugoslaviji.

70-LETNICO ROJSTVA MAJAKOVKEGA bodo v Sovjetski zvezi svečano pripravili. Na proslave se že pripravljajo. V Armeniji so ustanovili posebno komisijo, ki bo vodila razne prireditve. V komisiji so ugledni kulturni delavci, za njenega predsednika pa je bil imenovan književnik Nairi Zirian. Državni umetniško-literarni arhiv bo skupno z moskovskim Muzejem Majakovskega objavil katalog pesnikovih rokopisov. Osrednje proslave bodo 19. julija, t. j. na 70. rojstni dan Majakovskega.

V RIGI so odprli II. baltiško razstavo znamk. Na njej so razstavljeni številne zbirke znamk, ki prikazujejo razne etape poti v komunizem.

MIROSLAV KOŠUTA, naš kriški rojak, ki živi v Sloveniji, je izdal pri koprski založbi «Lipa» svojo pesniško zbirko «Morje brez obale». Spremno besedo o avtorju in njegovem delu je napisal Marijan Kramberger.

V GEORGIJI (Sovjetska zveza) je neka arheološka ekspedicija raziskala skupino grobov iz drugega tisočletja pred našim štetjem. Številne izpokane kažejo izredno visoko stopnjo tedanje kulture. Med izkopaninami so tudi ploščice z napismi, ki pa jih doslej še niso razbrali, ker so črke povsem nepoznane tudi najboljšim poznavcem antične kulture.

**Volitve upravnega sveta
Delavskih zadrug**

**Volite
kandidatno listo
št. 1**

V teku so volitve novega upravnega sveta Delavskih zadrug. Člani zadrug volijo po pošti. Glasovnice jim dostavljajo na dom občinski uslužbenci.

Naše bravece, ki so člani Delavskih zadrug vabimo, naj volijo listo št. 1.

Glasovanje je zelo enostavno. Dovolj je, da se prekrži kvadrat označen s št. 1.

Vsak glas je važen, zato naj ga nihče ne zanemarja.

Mi zahtevamo, naj se Delavske zadruge v celoti vrnejo članstvu, naj se demokratizirajo in naj ponovno dobe tak značaj, kot so jim ga dali njih ustanovitelji.

Zavedati se moramo dejstva, da prav z našim glasom Delavske zadruge lahko postanejo učinkovit element v borbi proti draginji in proti špekulacijam.

Zato še enkrat: Člani Delavskih zadrug, volite listo št. 1!

Za pokojnino gospodinjam

Po vsej deželi je v teku nabiranje podpisov za zakonski predlog, ki predvideva podelitev pokojnine tistim starejšim gospodinjam, ki jih obstoječi zavezni zakon ni vzel v poštev. Predlog, ki ga bodo predložili v senatu, lahko podpišejo vse volivke. Vsa podrobnejša pojasnila daje Zveza italijanskih žena - UDI. Na sliki: podpisovanje zakonskega predloga v Ricmanjih

Nadaljevanje

**Šolska prireditev
v Avditoriju**

zovci sta bila zopet na odru dva mala «možakarja», tokrat iz šole v ul. Donadoni. Podala sta znano pesmico «Oba junaka». Sledila je šola s Katinare, ki je podala zborni recitacijo Gregorčičeve pesmi «Naš narodni dom», za njimi pa je nastopil šolski pevski zbor iz Križa, ki je zapel pesmi: «Uspavanka» in zahtevno «Zabja svatba».

Šola iz Rojana se je predstavila s prostimi vajami na napev znane pesmi: «Čin, čin, čin Drežnica, kje so stezice». Zopet je bil na vrsti šaljav prizorček, s katerim se je predstavila šola iz Trebče. Dva navihanačka sta nazorno pokazala, zakaj telovadita in spravila gledavce v zelo dobro voljo.

Sentjakobska šola je nastopila s pesmijo «Mi smo muzikantje», neka pridna harmonikarka pa je igrala nekaj komadov na svoj instrument. Zopet je bila na odru katinarska šola, ki je zelo posrečeno podala prizor «Moj dom», takoj za tem prizorom pa je predstavnik Baroklijanov prikazal, kako se je pisatelj Finžgar ponorčeval iz tistih, ki se gredo gospoda.

Šola iz Sv. Ivana se je predstavila s prelepim narodnim plesom, škedenjska šola s solospesom «Sarafan», šentjakobska šola s prizorčkom «Jutri bomo drugačni», katinarska šola z zborni recitacijo Zupančičeve «Dume».

Za konec pa so združeni šolski pevski zbori nastopili z veselo pesmijo o Kekcu in z domoljubno pesmijo «Slovenski smo fantje».

Nastop tako številnega zbora je v dvorani sprožil val aplavzov že med petjem.

Težko bi bilo zapisati kdo je bolje igral ali lepše pel, odnosno recital, saj so bili vsi nastopajoči tako pridni, četudi je pri nekaterih prišla še močno do izraza trema, torej pomanjkljivosti ne smemo šteti kot take, saj ponavljamo: to je bil prvi tovrstni poskus.

Priznati moramo, da so se številni šolniki zelo prizadevali, da bi bil uspeh čim večji. Naj jim bo v veliko zadoščenje to, da so množice staršev in otrok zapuščale Avditorij z veselimi in nasmejanimi obrazi. Pogled na tisto pisano množico je bil v resnici razveseljiv, tak, da je vzbujal pozornost tudi pri tistih, ki niso vedeli, kaj je bilo na programu v Avditoriju.

Toda ko to pišemo, ne moremo mimo ugotovitve, da bi bil uspeh prav gotovo še večji, če bi bile vse šole sorazmerno zastopane. Znana stvar je, da pesem vžge. In to smo lahko ugotovili tudi v nedeljo. Zato si dovoljujemo pripomniti: Ali ni škoda, da ni bilo n.p. mladih pevcev s Proseka in Kontovela. Ti bi bili prav gotovo izpopolnili tako srčkan program dveh samih predstavnikov tamkajšnje šole. Isto bi lahko rekli še o kateri drugi šoli. Ali ne bi bili srečni lahko vsi otro-

ci? In zakaj jim ne bi te sreče prvoščili? Na to naj bi v bodoče resno pomislili tudi tisti šolniki, ki so tokrat stali ob strani.

Papež umrl

bil izvoljen za papeža v konklavi kardinalov 28.X.1958 leta z imenom Janez XXIII. Rodil se je leta 1881 v provinci Bergamo kot kmečki sin. Ko je dovršil semenišče v Rimu leta 1904 so ga posvetili za duhovnika. Komaj čez 20 let je bil Roccalli posvečen v škofa in leta 1959 v kardinala. — Ta papež res ni podoben svojim prednikom. — Krupno rodu je ohranil do konca svojih dni realistični pogled na najvažnejša vprašanja sodobne politike in kar je najvažnejše, bil je nemajhen bореc za mir med vsemi narodi, ker je razumel kakšna strašna katastrofa bi zadela človeštvo v slučaju atomske vojne.

V svoji politični oporoki — enkrat klikli «Mir na zemlji» kjer že sluti bližnjo smrt, se je izjavil za ukinitvev oboroževalne tekme, za prepoved atomskega orožja in prenehanje atomskih poskusov pod strogim mednarodnim nadzorstvom, za mirno sožitje med narodi, za enakopravne odnose med državami in narodi, za odpravo vojne psihoze. — Poglavar kat. cerkve je v tej enkrat klikli podčrtal, da ni nobenih zaprek za sodelovanje med narodi različnih verskih prepričanj glede na zveščita miru, svobode in socialnega napredka. «Mi pozdravljamo nastop papeža Janeza XXIII. v korist miru» je rekel N. S. Kruščev v svojem intervjuju z urednikom — Papež, ki sedaj umira — je pisal list «Unità» uživa simpatije vseh ljudi, ki verujejo v mir».

Pogumno stališče, ki ga je papež zavzel je izzvalo veliko nezadovolstvo reakcije, ki je videla v tem posebno obsodbo antikomunizma in vojnih provokacij in napadov»

Dirigent Kjuder

der se je predstavil kot izkušen dirigent, ki z zanesljivo, lahko in precizno gesto vzpostavlja ravnotežje orkestralnih skupin in uspe ustvariti čistost zvočnih profilov interpretacije, ki je v osnovi komornika kateri je dirigentova naravna intuicija in močan temperament spela prepričljivo vnesti dramatični impulz kadar je to zahtevala binska interpretacija sklad. Tak je v Schubertovi «Nedokončani simfoniji» prišla do močnega izrazno elementarna sila in monolitnost snovne glasbene zamisli v kateri stikani trenotki čustvene-tirične ravne. Izvedba Gotovčevega Kola dihalo bujno barvitost in elementarnost našega narodnega melosa.

Na drugi strani pa je Kjuder Stamitzovem Koncertu za violo orkester z odmirjenim doziranjem zvoka in svezimi dinamičnimi prehodi ter jasno artikulacijo prepričljivo predstavil vsebinske in stilne vrednote tega dela.

V Bruchovem violinskem koncertu je dirigent izluščil vse efekte romantičnega nastrojenja ter postal plemenito zvočno barvitost titute.

Orkester je verno sledil vsi kretnji gosta-dirigenta in se podgel povsem njegovi koncepciji.

Uspeh, ki je bil dosežen na koncertu pomeni obenem stremiljenje da se reproduktivna umetnost koret litetno čim bolj dvigne.

Dirigentu Oskarju Kjuderu iskno čestitamo k doseženemu uspehu ter mu želimo da bi svoje sposobnosti še nadalje razvil in jih uvrel vil tako v Trstu kakor drugod.

Kampanja za komunistični tisk

Apel vodstva tržaške federacije KFI

Začela se je kampanja za komunistični tisk. Ta kampanja je velikega pomena za vse komunistično gibanje, je prva po velikih volilnih zmagah, ki zahtevajo uresničitev preokreta na levo v vsej deželi.

Položaj, v Trstu še enkrat potrjuje nujnost nove politike. Tržaško gospodarstvo vedno bolj hira. Pristaniški promet stalno nazaduje. Pristanišče hočejo uporabljati le še kot oporišče za vojne ladje. Draginja iz dneva v dan narašča. Razne špekulacije se množijo.

Komunistični tisk je že med volilno kampanjo igral veliko vlogo. Praktično je bil sredstvo za izbojevanje zmage. Danes je ta tisk nenadomestljivo orožje borbe za mir, za ustanovitev levo usmerjene vlade, borbe za gospodarsko obrambo Trsta in dežele, zato da Trst ponovno postane stična točka, središče

miru in sodelovanja med narodi in deželami.

In prav zato se postavlja danes, še bolj kot v preteklosti, nujnost, da se komunistični tisk čim bolj razširi ter da prodre vsepovsod. Zato naj se sleherni tovariš čuti mobiliziranega za širjenje komunističnega tiska. Pred vse tovariše se postavlja naloga, da se aktivno udeležijo vseh akcij, ki bodo na področju širjenja in populariziranja komunističnega tiska vse do prihodnjega septembra.

V tej kampanji je zelo važno tudi zbiranje prispevkov za tisk. Tržaška federacija je sklenila, da bo zbrala 7 milijonov lir v tiskovni sklad.

Zato federalni komite vabi vse sekcije, celice in tovariše, naj takoj pristopijo k delu.

Toča na Krasu

V nedeljo ponoči je bilo na nekaterih področjih Krasa hudo neurje. V zgonski in devinsko-nabrežinski občini je bila tudi toča. Posebno hudo so prizadeli Mali Repen, Gabrovec, in nekatere vasi v nabrežinski okolici. Ponekod je toča popolnoma pokončala vinograde in poljske nasade. Pričakujemo, da bodo pristojne oblasti dale prizadetim kmetom primerno podporo. Komunistična skupina v pokrajinskem svetu v Trstu je povabila pokrajinsko upravo, naj napravi potrebne korake.

Dopis iz Banov

Umrla je Ana Milkovič iz Banov. Stara je bila 82 let. Vaščani so ji pripravili lep pogreb. Pokojna je več kot 40 let opravljala službo občinske babice. Bila je zelo priljubljena in poznana ne le v domači vasi temveč tudi v okolici. Kljub temu, da je toliko let zelo vestno opravljala svojo službo, ni na stara leta uživala zaslužene pokojnine. Zato je živela zelo skromno. Naj bo blagi pokojnici lahka domača gruda!

Tov. Tončka Vidau iz Banov je v počastitev spomina pok. Ane Milkovič darovala 1.000 za tiskovni sklad «Dela».

Obvestila uredništva

Bravce opozarjamo, da bomo prihodnji objavili članke, ki smo jih tokrat morali odložiti zaradi pomanjkanja prostora. Med drugim bomo v prihodnji številki objavili tudi sestavek o problemih zgornje tržaške okolice. Sestavek je v zvezi z intervencijo, ki jo je imel v tržaškem občinskem svetu naš svetovavec tovariš Padovan.

V zadnji številki smo najavili deželno zborovanje slovenskih komunistov.

Nekaj dni po izidu lista pa je bilo iz tehničnih razlogov omenjeno zborovanje odloženo na kasnejši čas.

Čestitke

Tovarišici Slavi Čebulec-Katri z Opčin, ki bo v nedeljo 16. junija dopolnila 50 let življenja pošiljamo najiskrenejša voščila.

«DELO»

**Manifestacija kmetov
goriške pokrajine**

Danes je bila v Gorici velika manifestacija kmetov. Ti so manifestirali za agrarno reformo in uveljavitev deželne statuta. Za to priliko so se kmetje iz vse pokrajine pripeljali na traktorjih v mesto. Na trgu Battisti sta govorila tajnik Kmečke zveze Marizza in tajnik Delavske zbornice - CGIL Bergomas. Oba govornika sta orisala zahteve, ki jih postavljajo obdelovalci zemlje.

«Dve liniji agrarne politike se danes spopadata v deželi, je podaril Bergomas. Demokristjanska, ki jo podpirajo monopolisti FIAT in Montecatini in ki pušča nerešene sedanje agrarne strukture, favorizira

monopole in omogoča nebrzdane špekulacije ter politika naprednih strank in organizacij, ki hoče razbiti zastarele strukture.

Naša politika je nadalje podaril govornik zahteva splošno agrarno reformo, podelitev zemlje tistemu, ki jo obdeluje, odpravo parasitstva, odpravo spolovinarstva, okrepitev združništva, demokratizacijo «Federconsorzi» in omejitev vpliva monopolov.»

Govornik je nadalje podčrtal, da je za razvoj kmetijstva v Obsočju velikega pomena uveljavitev posebnega statuta dežele.